

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding
Interieurarchitectuur
voltijd

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding
Interieurarchitectuur
voltijd

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

CROHO nr. 49238

Hobéon Certificering

Datum

28 september 2021

Auditpanel

Prof. dr. ir. J.C. Brezet
Drs. ir. E.P.N. Schreurs
T. Goudswaard BFA
J. Ubaghs

Secretaris

Drs. G.W.M.C. Broers

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	2
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	6
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	27
6.	AANBEVELINGEN	28
BIJLAGE I	Scoretabel	29
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	30
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	34
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	35

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool voor de Kunsten Utrecht
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	n.v.t.
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Master Interieurarchitectuur
registratienummer croho	49238
domein/sector croho	Kunst
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Hbo-master
graad en titel	Master of Arts
aantal studiepunten	120
afstudeerrichtingen	n.v.t.
locatie	Utrecht
variant	Voltijd
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	29 juni 2021

2. SAMENVATTING

De masteropleiding Interieurarchitectuur (MIA) van HKU, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, wil een nieuwe generatie interieurarchitecten opleiden die zowel het vakgebied als het werkterrein van interieurarchitecten vernieuwen en verbreden en de status van het beroep verhogen, zo geeft de opleiding aan in haar Zelfevaluatie (Utrecht, 2021). De MIA van HKU is een tweejarige opleiding voor studenten die werken en studeren combineren. Zij is de enige *Nederlandstalige* MIA en heeft *werkzaam zijn in de beroepspraktijk* als een buitenschools curriculum opgenomen in haar onderwijsprogramma naast het binnenschools curriculum.

Verder biedt de MIA haar afgestudeerden de gelegenheid om zich na de wettelijk vereiste tweejarige beroepservaringsperiode, volgend op de MIA, in te schrijven in het Nederlands Architectenregister (zie ook Standaard 11).

De MIA gaat uit van een brede definitie van het begrip 'interieur', waarbij altijd sprake is van een ingreep in een ruimtelijke omgeving. Het interieurarchitectonisch perspectief komt vooral naar voren door vanuit een menselijke maat naar een plek/de omgeving te kijken. Hiermee verschilt de interieurarchitectuur van de stedenbouwkundige blik. De beoogde nieuwe generatie interieurarchitecten 'bouwt aan ruimtelijke oplossingen die iets teweegbrengen in het licht van grote sociaal-maatschappelijke kwesties', zo schrijft de opleiding.

Onderwerp 1. Beoogde leerresultaten

De door MIA HKU gehanteerde visie is actueel en verder uitgewerkt in een eigen profilering. De beoogde nieuwe generatie interieurarchitecten bouwt aan ruimtelijke oplossingen die iets teweegbrengen in het licht van grote sociaal-maatschappelijke kwesties. De opleiding baseert de door haar beoogde leerresultaten op het beroeps- en opleidingsprofiel dat landelijk breed is gevalideerd en vastgesteld. De beoogde leerresultaten voldoen dan ook aan de vereisten van oriëntatie en inhoud. Internationale referentiekaders hebben een rol gespeeld bij het definiëren van het masterniveau. Onderzoek is op gedegen wijze in het opleidingsprofiel verwerkt. De opleiding houdt een vinger aan de pols daar waar het thema's in het werkveld betreft die voor haar van belang zijn. Indien nodig stelt zij met relevante *stakeholders* de profilering bij, zulks na overleg met de landelijke opleidingspartners.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 1 als 'voldoet'.

Onderwerp 2. Programma

Het curriculum van MIA HKU bevat een stevige component praktijkleren: '*Work&world*' is hiervan een fraai voorbeeld. De omvang en de inhoud van de praktijkcomponent is prima. De wisselwerking met de praktijk is door gastdocenten en de relaties die het docententeam met de praktijk onderhoudt, substantieel. Studenten zijn daardoor goed in staat om zich kennis en vaardigheden op het terrein van interieurarchitectuur eigen te maken. Het curriculum bevat een robuuste en goed uitgewerkte component onderzoek. De opleiding onderhoudt relaties met verschillende lectoraten waarbinnen zowel studenten als docenten onderzoek uitvoeren. Het auditpanel ondersteunt de initiatieven van de MIA om in interdisciplinaire teams over de grens van het vakgebied samen te werken.

Het auditpanel stelt vast dat de inhoud van het curriculum een passende uitwerking is van de beoogde leerresultaten. Het in semesters opgedeelde tweejarige curriculum laat een duidelijke opbouw in complexiteit zien, zodat de student zich inderdaad kan ontwikkelen naar het masterniveau en daarbij een eigen signatuur ontwikkelt. De zorgvuldige wijze waarop de MIA de beoogde leerresultaten heeft 'doorvertaald' naar leerdoelen en uitgewerkt in het curriculum verdient een compliment.

Het auditpanel stelt vast dat het curriculum zodanig is vormgegeven dat, waar mogelijk, de praktijk consequent als uitgangspunt voor het onderwijs dient. Studentgerichtheid vormt een belangrijk kenmerk van MIA HKU. De opleiding heeft oog voor de variëteit in opdrachten en leeractiviteiten; activerende werkvormen hebben daarbij een prominente plek. De opleiding heeft het didactisch concept aangepast naar aanleiding van *Covid-19*.

Het auditpanel stelt vast dat er sprake is van een pluriforme, beperkte instroom. De opleiding hanteert een selectieprocedure die dankzij passende eisen aan inhoud en motivatie selecterend werkt. Studenten geven aan tevreden te zijn over de aansluiting van hun vooropleiding op de MIA. De maatregelen rondom *Covid-19* die de opleiding heeft genomen en de wijze waarop zij het curriculum aanbiedt, kwalificeert het auditpanel als passend.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel de standaarden 2, 3, 4 en 5 als 'voldoet'.

Onderwerp 3. Personeel

De MIA beschikt over een wat omvang betreft klein docententeam dat, gecombineerd met het beperkt aantal studenten, leidt tot een gunstige docent/studentratio. Docenten zijn masteropgeleid en beschikken over ruime ervaring in het voor de opleiding relevante werkveld. Waar expertise ontbreekt, bijvoorbeeld op het terrein van omgevingspsychologie of omgevingssociologie, zet de opleiding gastdocenten in of experts uit het werkveld. Studenten zijn tevreden over hun docenten alsmede over de korte lijnen tussen hen en de docenten. Een verbeterpunt vormt de door docenten ervaren werkdruk.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 6 als 'voldoet'.

Onderwerp 4. Voorzieningen

De opleiding beschikt over een adequate huisvesting en over voorzieningen die passend zijn voor een hbo-masteropleiding op het terrein van interieurarchitectuur. Studenten zijn tevreden over de voorzieningen. Het auditpanel stelt vast dat er binnen MIA HKU voldoende aandacht is voor studiebegeleiding en informatievoorziening. Studenten zijn tevreden over zowel de begeleiding als de informatievoorziening, ook ten tijde van *Covid-19*, hetgeen een positief effect heeft op hun studievoortgang.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel de standaarden 7 en 8 als 'voldoet'.

Onderwerp 5. Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg van de MIA voldoet zonder meer aan de basiskwaliteit. Het systeem van evaluaties dat zij heeft ingericht functioneert naar behoren, bij *stakeholders* haalt de MIA stelselmatig kwalitatieve informatie op die van belang is voor het curriculum. De uitkomsten van de evaluaties leiden tot analyses en passende verbetermaatregelen. Er is sprake van een breed gedragen kwaliteitszorgsysteem binnen de opleiding.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 9 als 'voldoet'.

Onderwerp 6. Toetsing

Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding een systeem van toetsen en beoordelen hanteert dat de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie waarborgt. Ook de variatie in toetsvormen heeft de opleiding op orde. Het afstudeerprogramma vindt het panel goed: het laat een gedegen opzet zien en zorgt ervoor dat de MIA haar studenten op alle beoogde leerresultaten toetst. De door het management adequaat gefaciliteerde examencommissie neemt haar taken serieus en is daarmee *in control*. Sterk vindt het auditpanel de zoektocht van de MIA naar een beoordelingswijze die intersubjectieve normvinding en besluitvorming zo goed mogelijk ondersteunt; een belangrijk onderdeel van kwaliteitszorg op het terrein van toetsen en beoordelen.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 10 als 'voldoet'.

Onderwerp 7. Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding levert over de volle breedte studenten af op masterniveau die beschikken over de vereiste beoogde leerresultaten. Dat blijkt niet alleen uit het optreden van de studenten met wie het panel tijdens de audit sprak, maar ook uit de researchverslagen en de *Final*

Presentations die het auditpanel bijwoonde als onderdeel van het *Final Project*. Het auditpanel vindt dat er bij de afstudeerproducten, op één na dat net voldoende is, en tijdens de openbare discussie daarover bij het eindsymposium sprake is van een hoog niveau. Voor alle producten, inclusief het researchverslag, geldt dat deze het masterniveau representeren. Alumni zijn goed te spreken over de opleiding en over hun voorbereiding op het werkveld. Het werkveld is tevreden over het functioneren van de MIA-afgestudeerden.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 11 als 'voldoet'.

Algemene conclusie:

De opleiding Master Interieurarchitectuur van HKU leidt studenten op tot volwaardige beroepsbeoefenaren die het masterniveau hebben bereikt. Leerresultaten, doelstellingen en curriculum stellen studenten daartoe in staat, daarbij begeleid door een team van goede docenten die tevens in de beroepspraktijk werkzaam zijn. De *Final Presentations*, waarbij de student zijn kennis en kunde aan een breed publiek toont, vormt een prima afsluiting voor studenten die deze tweejarige opleiding hiermee afronden.

Het auditpanel adviseert de NVAO om de accreditatie van de masteropleiding Interieurarchitectuur van de HKU te continueren.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter te Den Haag op 28 september 2021.

3. INLEIDING

De Master Interieurarchitectuur van HKU is de eerste professionele master op het terrein van interieurarchitectuur die in Nederland geaccrediteerd is na haar start in 2010. Startpunt voor de opleiding vormde de veranderde opleidingseisen, graadverlening en titulatuur voor interieurarchitecten die vanaf 1 januari 2011 gelden. De MIA maakt deel uit van de *school HKU Design*. Deze *school* vormt, samen met acht andere *schools*, vier expertisecentra en lectoraten de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht. HKU Design biedt op drie onderwijsniveaus hoger beroepsonderwijs aan. Naast de MIA zijn dit drie afstudeerrichtingen van de bacheloropleiding *Design: Product Design, Fashion Design* en *Spatial Design*. Sinds 2018 biedt *HKU Design* ook de *Ad Design Connected Spaces* aan.

MIA HKU wil een nieuwe generatie interieurarchitecten opleiden die vanuit de jonge discipline het vakgebied en het werkterrein van interieurarchitecten vernieuwen en verbreden, en de status van het beroep verhogen. De beoogde nieuwe generatie interieurarchitecten bouwt aan ruimtelijke oplossingen die 'iets teweeg brengen' in het licht van grote sociaal-maatschappelijke kwesties, zo schrijft de opleiding in haar zelfevaluatie. Tevens wil zij afgestudeerden de kans geven om zich na de wettelijk vereiste tweejarige beroepservaringsperiode in te schrijven in het Nederlandse Architectenregister.

In Nederland bieden zes hbo-instellingen de MIA aan die leiden tot de graad 'Master of Arts'. De opleidingen onderhouden regelmatig contact en bespreken dan onder andere nieuwe ontwikkelingen in het vakgebied. Uit het onderling overleg komt naar voren dat MIA opleidingen de grenzen van interieurarchitectuur opzoeken, waarbij iedere opleiding haar eigen accenten legt. HKU biedt als enige een Nederlandstalige MIA aan en heeft eveneens als enige het werken in de praktijk in haar curriculum opgenomen.

Vorige accreditatie

De MIA is op 6 juni 2014 en 12 december 2014 bezocht door een auditpanel. Zich baserend op het accreditatierapport dat op 30 april 2015 verscheen, nam de NVAO twee maanden later een positief accreditatiebesluit. In het besluit is een aantal opmerkingen en aanbevelingen overgenomen uit het accreditatierapport die wij hierna verkort weergeven.

Voor het toenmalige auditpanel was het 'helder dat de beoogde eindkwalificaties van de MIA passen binnen het raamwerk dat bestaat voor het masterniveau'. Wel vond het auditpanel dat de opleiding het aspect innovatie explicieter kon maken en de internationale component 'nog minimaal' was. Wat betreft de internationale component merkt de opleiding thans, 2021, op dat zij ervoor gekozen heeft om zich te richten op de beroepspraktijk in Nederland. Zij wil studenten de kans geven om zich na de opleiding via een Nederlandse beroepservaringsperiode in te schrijven in het Nederlandse Architectenregister, een belangrijk punt voor MIA HKU. Deze bijzondere titelverlening vraagt om een passende voorbereiding, zo geeft de opleiding aan in haar zelfevaluatie. Verder stelde het toenmalige panel vast dat de onderzoekscomponent in het team versterking verdiende, gezien de ambities van HKU op dit terrein. Omdat in het vakgebied 'nog relatief weinig master- en PhD-geschoolden werkzaam' waren, rekende het auditpanel dit de opleiding 'niet zwaar aan'. Het auditpanel beval de opleiding in dit verband verder aan om de onderzoekscomponent in de *Endterm* presentaties 'veel beter zichtbaar te maken'. Op dit punt van onderzoek heeft de opleiding de afgelopen jaren duidelijk stappen gezet. We komen hier in deze rapportage op terug.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving. De uitgangspunten voor de inrichting van de opleiding passen bij de onderwijsvisie en het profiel van de instelling. De beoogde leerresultaten worden periodiek geëvalueerd.

Bevindingen

Visie en doelstelling

De MIA leidt een nieuwe generatie ruimtelijk ontwerpers op die een regierol nemen in een uitdagende beroepspraktijk. De beoogde nieuwe generatie interieurarchitecten 'bouwt aan ruimtelijke oplossingen die iets teweegbrengen in het licht van grote sociaal-maatschappelijke kwesties', zo schrijft de opleiding. In haar opleidingsvisie beschrijft de MIA dat zij dit doet binnen een samenleving waar uiteenlopende standpunten, behoeften en vraagstukken spelen die zowel de mens als de natuur betreffen en die gepaard gaan met steeds complexere technologie en werkprocessen. Zij leidt studenten op die door hun onderscheidende manier van onderzoeken en ontwerpen een uitspraak doen, leidend tot een ruimtelijk resultaat dat beeldend interessant is met impact op de leefbaarheid van binnen- én buitenruimten. Met het laatste geeft de opleiding aan dat zij het begrip 'interieur' oprekt, dit niet beperkt is tot de binnenruimte maar ook de wereld daarbuiten op het oog heeft. De MIA ondersteunt op landelijk niveau het articuleren van accentverschillen tussen de verschillende MIA-opleidingen om aspirant-studenten voldoende keuzemogelijkheden te bieden.

De MIA stelt zich ten doel om studenten te leren om in het licht van sociaal-maatschappelijke kwesties, 'betekenisvolle ruimtelijke ontwerpen te ontwikkelen, waarin mensen zich prettig voelen'. Zij is herkenbaar op de onderdelen: (1) *user-centered design* in het licht van sociaal-maatschappelijke vraagstukken, (2) integraal onderzoekend ontwerpen en (3) ontwerpen in een professionele context. Studenten leren hoe zij creatief, communicatief en onderzoekend te werk kunnen gaan vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid. Zo kunnen zij pleinen en publieke ruimten onderzoeken vanuit een vrouwelijk perspectief, om vervolgens deze openbare ruimten vrouwriendelijker en veiliger in te richten. Ook kunnen zij betrokken zijn bij de omvorming van leegstaande kantoorruimten tot woonruimten. Het auditpanel stelt in dit verband vast dat de opleiding een eigentijdse bijdrage levert aan de verduurzaming van de (stedelijke) omgeving en de wereld benadert als een 'verzameling inclusieve ecosystemen'.

Beoogde leerresultaten

De opleiding heeft een eigen vertaling gemaakt van het landelijke opleidingsprofiel, waarin de beoogde leerresultaten en de kennisbasis voor de MIA zijn gedefinieerd. De opleiding heeft hierbij het afnemend werkveld betrokken evenals het competentieprofiel dat het (intussen opgeheven) Platform Interieurarchitectuur ter voorbereiding van de masteropleidingen had opgetekend. De MIA beschrijft in schemavorm op inzichtelijke wijze de relatie tussen het masterniveau, het landelijk competentieprofiel MIA en het HKU-profiel. Verder heeft de opleiding haar specifieke visie op de MIA-afgestudeerde in haar opleidingsprofiel verwerkt. *User-centered* en onderzoekend ontwerpen vormen daarbij de rode draad.

Het ontwikkelproces van het landelijke opleidingsprofiel impliceert een brede oriëntatie op het beroepsdomein van de master opgeleide interieurarchitect. Het landelijke opleidingsprofiel is bovendien breed gevalideerd door het werkveld, dat via klankbordgroepen een bijdrage heeft geleverd. Het ontwikkelproces leidde tot de kernachtige formulering van sets van werkwoorden die in de optiek van MIA HKU 'kenmerkend zijn voor het handelingsrepertoire van de eigentijdse interieurarchitect':

- Onderzoeken en onderbouwen.
- Ontwerpen en uitvoeren.
- Communiceren en presenteren.
- Innoveren en ondernemen.

De opleiding heeft dit vervolgens uitgewerkt en/of geoperationaliseerd. Ter illustratie hiervan tonen we hieronder hoe de opleiding 'Innoveren en ondernemen' heeft uitgewerkt:

- Vanuit een maatschappelijk bewustzijn initiatieven ontwikkelen om nieuwe velden te ontginnen.
- Een zelfsturend en zelf-reflectief vermogen ontwikkelen waarmee zij zich bewust kunnen positioneren en profileren in het werkveld.
- Zich verder kunnen ontwikkelen met mogelijkheden voor levenslang leren.
- Zeer gericht opdrachten en projecten acquireren en uitvoeren, waarbij een combinatie en toepassing van zeer specifieke kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes op diverse terreinen vereist is.

De beoogde leerresultaten heeft de opleiding op basis van de eigen, hiervoor vermelde, visie verder ingekleurd.

Het auditpanel is positief over de ontwikkelingsgerichtheid van de MIA. Zo (h)erkent de MIA de begrippen: meesterschap, onderzoekend vermogen, interprofessioneel handelen en doorwerking uit de vernieuwde beschrijving van de professionele masterstandaard van de Vereniging Hogescholen. Zij geeft aan met name 'verwantschap' te voelen met een bron van deze professionele masterstandaard: het '*Masterprofile Fine Art and Design Education*' dat in overleg tussen werkveld en onderwijs tot stand is gekomen. Uitgaande van dit '*masterprofile*' zijn vier rubrieken kenmerkend voor de beoogde leerresultaten van MIA HKU: Context, Disciplinariteit, Research en *Self-direction*. Werken we dit kort uit, dan ontstaat het volgende beeld. De context verwijst naar specifieke kwaliteiten op masterniveau om als ontwerper de omgeving kritisch te bevragen en te vertalen naar een vraagstuk. Disciplinariteit verwijst naar een hybride beroepspraktijk waarin ruimtelijke ontwerpers op masterniveau een leidende en innovatieve rol kunnen spelen. Research heeft betrekking op het kunnen delen van nieuwe inzichten, werkwijzen, onderzoeksmethoden en ontwerp oplossingen. *Self-direction* heeft betrekking op onafhankelijk kunnen denken, een tegendraads voorstel doen en kritisch beschouwen. Het gaat hierbij ook over zelfregie.

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding, waar nodig, de beoogde leerresultaten verder aanscherpt. De vraag staat daarbij centraal in welke mate de koersaanpassingen van de afgelopen jaren 'voldoende resoneren' in de formulering van de beoogde leerresultaten. Komend studiejaar wil de opleiding alumni, studenten en werkveld bevragen om tot verdere actualisering te komen en hiermee vervolgens bij beoordelingen meer recht te doen aan de diversiteit die studenten met hun werk tonen en de verschillende posities die zij als interieurarchitect innemen.

Internationalisering en onderzoekscomponent

Bij de formulering van de beoogde leerresultaten voor de MIA door het eerder genoemde Platform Interieurarchitectuur, zijn reeds bestaande internationale kwalificaties en standaards van de *European Council of Interior Architects* en het *Akkreditierungsverbund für Studiengänge der Architektur und Planung* verwerkt waarmee het internationale karakter van de leerresultaten geborgd is. Hoewel internationalisering niet expliciet vermeld is in de beoogde

leerresultaten, biedt MIA HKU haar studenten wel de gelegenheid om internationale ervaring op te doen. Wat betreft de internationale component heeft de MIA er verder voor gekozen om zich te richten op de Nederlandse beroepspraktijk. Zij wil studenten de kans geven om zich na de opleiding via een Nederlandse beroepservaringsperiode in te schrijven in het Nederlandse Architectenregister. Het auditpanel stelt verder vast dat onderzoekend vermogen expliciet en op gedegen wijze is verwerkt in de beoogde leerresultaten, met name waar het gaat om de rol van het kunnen onderzoeken en onderbouwen.

Weging en Oordeel. Voldoet.

De door MIA HKU gehanteerde visie is actueel en verder uitgewerkt in de eigen profilering. De opleiding baseert de beoogde leerresultaten op het beroeps- en opleidingsprofiel dat landelijk breed is gevalideerd en vastgesteld. De beoogde leerresultaten voldoen dan ook aan de vereisten van oriëntatie en inhoud. De beoogde leerresultaten vormen een mooie 'kapstok' voor de eigen profilering. Internationale referentiekaders hebben een rol gespeeld bij het definiëren van het masterniveau. Onderzoek is op gedegen wijze in het opleidingsprofiel opgenomen. De opleiding houdt een vinger aan de pols daar waar het gaat om thema's die van belang zijn voor de inhoud van het vakgebied. Ook stelt zij met relevante *stakeholders* de profilering bij, zulks in overleg met de landelijke opleidingspartners.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 1 als: 'voldoet'.

4.2. Programma

Standaard 2 (programma-oriëntatie): Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Toelichting NVAO: Het programma sluit aan bij de actuele (internationale) ontwikkelingen, eisen en verwachtingen in het beroepenveld en in het vakgebied. Academische vaardigheden en/of onderzoeks- en/of beroepsgerichte competenties krijgen invulling op een wijze die past bij de oriëntatie en het niveau van de opleiding.

Bevindingen

De opleiding huldigt als belangrijk principe van haar didactisch concept het samen met de praktijk opleiden. Een aanzienlijk deel van het curriculum (30 procent) krijgt dan ook vorm in de beroepspraktijk. De MIA profileert zich nadrukkelijk als een professional master. Studenten kunnen praktijkervaring verwerven binnen de kaders van een betaalde baan. Ook kunnen zij voor zichzelf werken of beschikken zij over een werkervaringsplek. Het curriculum bevat ieder studiejaar een periode beroepsoriëntatie. Zowel studenten als alumni geven aan dat zij de combinatie beroepspraktijk en onderwijs aantrekkelijk vinden. Studenten werken dan aan opdrachten uit de beroepspraktijk. Dit kunnen opdrachten zijn die zij verwerven maar het kunnen ook opdrachten zijn die het werkveld aanlevert. Hiertoe beschikt de opleiding over een uitgebreid netwerk in de beroepspraktijk dat ook ten tijde van *Covid-19* van waarde bleek.

In alle semesters zijn gedurende een week op twee avonden en op vrijdag contactmomenten gepland. Voor alle overige dagen geldt dat studenten werken in de beroepspraktijk of aan zelfstudie wijden. Ongeveer 1/3^e deel van de tweejarige studie zijn studenten in de beroepspraktijk werkzaam, dit betreft het *Work&world*-deel van het curriculum. De opleiding daagt haar studenten uit om dan hun persoonlijke en professionele doelen te volgen en op die plekken werkervaring op te doen die voor hun ontwikkeling tot professioneel interieurarchitect van belang zijn. Studenten die beschikken over ruime praktijkervaring, kunnen *Work&world* benutten om nieuwe werkvelden en/of werkwijzen te verkennen. Studenten vinden daarbij sociaal engagement tijdens het ontwerpen belangrijk. Vanuit hun expertise zoeken zij naar een ruimtelijke insteek die een zinvolle bijdrage levert aan maatschappelijk thema's.

Behalve een omvangrijke praktijkcomponent, kenmerkt het tweejarig curriculum (vier semesters) zich door een *Intensive programme* bij de start van beide studie jaren. Centraal staan actuele behoeften, nieuwe technologie of specifieke casuïstiek. In het eerste studiejaar volgen studenten in juni nog een tweede *Intensive programme*, gekoppeld aan de thematiek van een onderzoek en ontwerp. In het eerste en derde semester volgt de student vier opeenvolgende *labs*: het *Introduction lab*, het *Exploration lab*, het *Research lab* en het *Spatial intervention lab*. Hier staan uitproberen en experimenteren centraal evenals het oefenen met verschillende vormen van onderzoekend ontwerpen en ontwerpend onderzoeken. Het auditpanel is van mening dat de MIA de rol van ontwerpen nog beter kan expliciteren in het curriculum. Het thema 'ontwerp' kwam tijdens de *Final Presentations* (zie Standaard 10) die het auditpanel heeft bijgewoond, in beperkte mate aan bod. Meer dan een week voor de *Final Presentation* vormt de begeleidende ontwerpdocent, die het proces van a tot z heeft meegemaakt zich een oordeel aan de hand van een set criteria die alleen het ontwerp betreffen. De ontwerpdocenten kalibreren met elkaar om uiteindelijk tot een advies te komen over het ontwerp van de student die zij begeleid hebben. Een zorgvuldig vormgegeven beoordelingsproces, zo stelt het auditpanel vast. Wel pleit het auditpanel er in dit verband voor om het technisch ontwerp, in dit geval het technisch interieurontwerp, duidelijker naar voren te laten komen tijdens de *Final Presentation*. De presentatie van de student is dan naar het oordeel van het auditpanel rijker en het thema 'ontwerp' is zichtbaarder voor 'het publiek' en komt dan in breder verband aan de orde.

In het tweede en vierde semester richten studenten een onderzoeks- en ontwerpproject in. Verder zijn 'ontmoetingen buiten de deur' en excursies naar inspirerende projecten vaste onderdelen van het curriculum. In het eerste semester van beide studiejaar biedt de module 'Personal development' studenten de mogelijkheid tot zelfreflectie. De MIA biedt hen daartoe 'reflectietools' aan waarmee studenten hun eigen ontwikkelstappen inzichtelijk maken.

In het licht van de professionele oriëntatie van het curriculum onderhouden alle docenten contacten met de beroepspraktijk omdat zij hierin werkzaam zijn. Een sterk punt volgens het auditpanel, mede gelet op de omvangrijke praktijkcomponent in het curriculum.

Onderzoekend vermogen

Onderzoek vormt binnen het tweejarig curriculum van de MIA een belangrijk element, daarmee het masterniveau van de opleiding ondersteunend. Zo werken studenten met uiteenlopende vormen van onderzoek waarin ruimtelijke ervaringen en interacties binnen ruimten centraal staan. De opleiding maakt een duidelijk onderscheid tussen onderzoek op bachelorniveau en op masterniveau. Op bachelorniveau richt het onderwijs zich vooral op onderzoeksactiviteiten. Studenten oefenen dan met name de methodologische degelijkheid van onderzoek. Op masterniveau ligt het accent naast methodologie op kennisopbouw en kennisdeling in een grotere groep, aldus de opleiding. Behalve van onderzoeksactiviteiten is er dan ook sprake van methodologische degelijkheid van onderzoek en inhoudelijke relevantie van onderzoek. Het auditpanel stelt vast dat er binnen de MIA geen sprake is van *artistic research*. De opleiding, zo blijkt, ambieert dit ook niet. Er zijn geen vaste methodologische principes zoals deze in de academische wereld gelden. Veelmeer moet de student het resultaat van onderzoek zichtbaar maken in het ontwerpproces en in het resultaat van het onderzoeks- en ontwerpproject. MIA HKU kiest voor een meer creatief proces waarbij zij geen vaststaande methodologie hanteert. Zij biedt drie vormen van onderzoek aan in relatie tot het ontwerpschap: participatief, makend en theoretisch onderzoek. Het auditpanel stelt vast dat de opleiding goed heeft nagedacht over de wijze waarop zij de onderzoekscomponent vormgeeft, en daarmee het masterniveau. Dit blijkt zowel uit de uitvoerige beschrijving van de onderzoekscomponent in de documentatie als tijdens de audit.

HKU beschikt over een infrastructuur die discipline-overstijgend onderzoek en innovatie mogelijk maakt. Op het terrein van onderzoek maakt de MIA gebruik van het Expertisecentrum voor Onderzoek, Innovatie en Internationalisering. Dit adviseert lectoren en onderzoekers hoe ze hun resultaten kunnen delen met docenten, studenten en andere belangstellenden. Het Expertisecentrum ondersteunt activiteiten op alle onderzoeksgebieden waarbij praktijkgericht onderzoek centraal staat.

De MIA werkt samen met onderzoekers van binnen en buiten HKU. Het betreft dan bijvoorbeeld onderzoekers op het terrein van omgevingspsychologie of onderzoekers die verbonden zijn aan lectoraten. Een van de vaste onderzoeksdocenten van de MIA heeft haar ervaring op het terrein van onderzoeksmethodieken en haar ervaringen uit de beroepspraktijk als interieurarchitect gedeeld in het HKU-lectorat *Research in Creative Practices*. Dit lectoraat werkt met docenten aan het inzichtelijk maken van het creatieve maakproces met als kern: het verwoorden van het maakproces, onder meer door middel van de zogenoemde 'makersdialogen'. Een methodische aanpak om steeds dieper in te zoomen op de vaak moeilijk te verwoorden maakprocessen. Vier jaar geleden hebben afstudeerders van de MIA hier een bijdrage aan geleverd en in 2019 zijn onderzoeksresultaten gepresenteerd tijdens een masterdag van het Landelijk Platform Professionele Masters van de Vereniging Hogescholen.

Eén van de leergemeenschappen binnen HKU, verbonden aan het lectoraat Kunst en Professionalisering, is *Connected Making*. De betrokken programmaleider zet zintuiglijke waarneming in als een manier van onderzoek en verkent met studenten en docenten van de MIA hoe dit in een ruimtelijke context kan plaatsvinden en tot nieuwe inzichten leidt. Eind januari 2021 hebben de MIA-studenten hun onderzoekbevindingen gepresenteerd tijdens een vijfdaags HKU-festival.

Internationale dimensie

De opleiding leidt studenten op voor de Nederlandse arbeidsmarkt. Deze focus heeft te maken met de mogelijkheid voor studenten om na afstuderen zich via een beroepservaringsperiode als interieurarchitect te laten inschrijven in het Nederlandse Architectenregister. Daarnaast, zo geeft de MIA aan, geeft zij prioriteit aan de combinatie van een binnen- en buitenschools curriculum. Studentuitwisseling met internationale opleidingen of internationale werkervaringstrajecten vormen voor de MIA niet 'de meest geschikte vorm van internationalisering'. Wel verwerven studenten in de beroepspraktijk internationale ervaring door bijvoorbeeld samen te werken met internationale partners. De opleiding ziet wel de behoefte om vanuit een interculturele blik over een ontwerp te kunnen discussiëren. Ook bestaat er steeds meer belangstelling om in interdisciplinaire teams samen te werken, ook over de landsgrens, zo blijkt. Dit laatste vormt een goede ontwikkeling die het auditpanel ondersteunt.

Covid-19

De opleiding neemt voldoende maatregelen om het onderwijs te laten plaatsvinden en de studievertraging bij studenten onder *Covid-19* zoveel mogelijk te beperken. Studenten die dat wensen, kunnen *online* afspreken met docenten en/of tutores/begeleiders. Studenten geven aan tevreden te zijn over de wijze waarop de MIA, binnen haar mogelijkheden, het curriculum, *online* verzorgde.

Weging en Oordeel.

Het curriculum van MIA HKU bevat een stevige component praktijkleren. Het '*Work&world*' deel vormt daarvan een fraai voorbeeld evenals de omvang en de inhoud van de praktijkcomponent. De wisselwerking tussen de MIA en de beroepspraktijk is door gastdocenten en de relaties die het docententeam met de praktijk onderhouden, substantieel. Studenten zijn mede hierdoor goed in staat om zich kennis en vaardigheden op het terrein van interieurarchitectuur eigen te maken. Het curriculum bevat een robuuste en goed uitgewerkte component onderzoek. De MIA onderhoudt relaties met verschillende lectoraten, waarbinnen zowel studenten als docenten onderzoek uitvoeren. Het auditpanel ondersteunt de initiatieven van de MIA om in interdisciplinaire teams over de grens samen te werken. De maatregelen die de MIA heeft genomen rondom *Covid-19*, kwalificeert het auditpanel als passend.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3 (programma-inhoud): De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Toelichting NVAO: De leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma.

Bevindingen

MIA HKU omvat twee studiejaar waarbij in het eerste studiejaar verkennen en verdiepen centraal staan en in het tweede studiejaar positioneren en profileren. Behalve de eerder genoemde vier *labs* en het *Intensive programme* omvat de opleiding in het tweede semester de studieonderdelen: *Design & Process*, *Society & Context*, *Research & Method*. Het auditpanel stelt vast dat het curriculum duidelijk gestructureerd is en aandacht besteedt aan relevante thema's. Ook zijn de beoogde leerresultaten 'vertaald' in een samenhangend curriculum, vormgegeven op basis van per module geformuleerde leerdoelen. De vakinhoudelijke component komt bij de ene module explicieter aan bod dan bij de andere module. Dit is niet altijd essentieel; bij verschillende studieonderdelen binnen MIA is naast conceptuele kennis ook strategische kennis belangrijk.

Om het volledige ontwerpproces van schetsontwerp, voorlopig ontwerp naar definitief ontwerp te doorlopen, werkt de eerstejaarsstudent in het studieonderdeel *Design&Process* aan een project. Hij ontvangt hierbij zowel ontwerp- als bouwkundige begeleiding. Vraagstelling, locatie en probleemeigenaar wisselen per studiejaar en zijn altijd aan een actueel onderwerp gekoppeld. Zo hebben studenten de afgelopen jaren gewerkt aan een oplossing voor leegstaande kerken en aan de verbetering van de ruimtelijke beleving in ziekenhuizen en schoolgebouwen. Dit studiejaar hebben studenten gewerkt aan de impact die de coronacrisis heeft op de fysieke ruimte-ervaring en de kwaliteit van leven door de accelererende werking van het *online*-leven. Goed is te zien dat in het curriculum de complexiteit toeneemt door de wijze waarop de student in de praktijk functioneert (context) en de hoeveelheid supervisie (zelfstandigheid) die deze daarbij ontvangt.

Voor de vier *labs* geldt dat onderzoek één van de telkens terugkerende centrale onderwerpen vormt. In het *Introduction lab* werken studenten aan individuele en groepsopdrachten en aan actuele vraagstukken. In het *Exploration lab* staat een experimentele ontwerphouding centraal waarbij studenten hun arsenaal aan onderzoeksvaardigheden verruimen en 'leef' moeten tonen om ongebruikelijke experimenten met ruimte en materialen uit te voeren. Het *Research lab* richt zich op de onderzoekende ontwerphouding. Dit lab benadrukt de wisselwerking tussen onderzoeken, waarnemen, inzicht verwerven en maken. In het *Spatial intervention lab* staat het inzetten van inzichten en ervaringen uit de andere drie *labs* centraal. Studenten discussiëren onderling over ontwerpvoorstellen, bijvoorbeeld over wat een ruimtelijke ingreep teweeg brengt en waarbij *stakeholders* tussentijdse feedback geven. Het auditpanel constateert dat studenten in ruime mate werken aan de beoogde leerresultaten op het terrein van onderzoeken en onderbouwen.

Studenten verwerven hun beroepsvaardigheden door interactie met de beroepspraktijk. Er is altijd sprake van realistische opgaven onder het toezicht van *stakeholders*. Dit kunnen gebruikers zijn, maar ook financiers of opdrachtgevers. In *Work&world* werken zij aan de ontwikkeling van de beroepsvaardigheden. Dit gebeurt aan de hand van eigen leerdoelen. Zij werken met medestudenten, in verschillende teamsamenstellingen aan opdrachten op basis van een realistische planning en met een financieel kader. Het auditpanel stelt vast dat de opleiding hiermee tegemoet komt aan het realiseren van de beoogde leerresultaten bij studenten met name daar waar het ontwerpen en innoveren, communiceren en presenteren en ondernemen betreft.

Dat de inhoud van het curriculum studenten de mogelijkheid biedt om de beoogde leerresultaten te behalen, blijkt verder uit de specifieke doelen voor het eerste en tweede studiejaar. Zo is het doel van het eerste studiejaar dat studenten 'groeit' in hun ruimtelijke

ontwerpkwaliteiten laten zien. Dit blijkt uit de mate waarin zij een eigen ontwerphouding weten te ontwikkelen en uit hun onderzoekende werkwijze en de beeldende kracht van ruimtelijke resultaten. Het tweede studiejaar staan positionering en persoonlijke profilering centraal. De MIA verwacht van haar studenten dat zij in staat zijn om kennis en ervaring met onderzoeksmethodieken zelf in te zetten binnen de kaders van een eigen ontwerpbenadering. De student kan zich daarbij ontwikkelen tot een beschouwend of een meer makend ontwerper. De opleiding stimuleert beide ontwikkelrichtingen evenals het vermogen van de student om kritisch te reflecteren op zijn werk en hierbij een hoge mate van zelfregie te ontwikkelen.

Weging en Oordeel

Het auditpanel stelt vast dat de inhoud van het curriculum een passende uitwerking is van de beoogde leerresultaten. Het in semesters opgedeeld curriculum laat een duidelijke opbouw in complexiteit zien, zodat de student zich ontwikkelt naar het masterniveau en daarbij een eigen stijl/signatuur ontwikkelt. De zorgvuldige wijze waarop de MIA de beoogde leerresultaten heeft 'doorvertaald' naar leerdoelen en vervolgens uitgewerkt in het curriculum, verdient een compliment.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4 (programma-leeromgeving): De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Toelichting NVAO: De vormgeving van het programma draagt bij aan de realisatie van de beoogde leerresultaten. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten een actieve rol nemen in de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*). De inrichting van de leeromgeving past bij de onderwijsvisie van de instelling. Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert.

Bevindingen

Centraal in de vormgeving van het curriculum staat studentgericht onderwijs. Concreet: de student is gedurende de tweejarige opleiding in belangrijke mate verantwoordelijk voor de vormgeving van zijn leerproces. De opleiding biedt hem daartoe alle ruimte en faciliteert dit. De opleiding hanteert voor haar didactiek sociaal-constructivistische uitgangspunten. Zo is het onderwijs opgebouwd rondom opdrachten uit de beroepspraktijk, ingebracht door docenten of studenten, en hebben ervaringen uit de beroepspraktijk een belangrijke plek in het curriculum. Aandacht voor variaties in opdrachten en leeractiviteiten acht de opleiding daarbij van belang, zodat studenten een opdracht/vraagstuk vanuit verschillende invalshoeken, en afgestemd op de behoeften van de stakeholder/opdrachtgever, leren benaderen. Dit is een juist didactisch uitgangspunt volgens het auditpanel.

De MIA is didactisch meegegroeid met een beweging die zij na de laatste audit in 2014 heeft ingezet. Docenten hebben kennis gemaakt met elkaars wijze van doceren en met *team-teaching*. Er is nauwelijks nog sprake van het lesgeven door één docent. Regelmatig zet de opleiding gastdocenten of experts in die over vakspecifieke kennis beschikken, waardoor studenten leren om vraagstukken en ontwerpkeuzes vanuit verschillende invalshoeken te benaderen. Verder maakt de opleiding gebruik van lezingen, trainingen, ontwerpessies en excursies. Belangrijk vinden studenten de feedbackgesprekken die zij voeren met hun docenten/begeleiders en de consultatiegesprekken.

Docenten bevragen studenten wat ze vanuit het ene naar het andere studieonderdeel willen meenemen. De opleiding wijst er in dit verband op dat een dergelijke onderwijsomgeving om een open ontwerphouding vraagt. De MIA biedt haar studenten verschillende ontwerpbenaderingen en invalshoeken aan om naar de wereld te kijken en stimuleert persoonlijke werkwijzen en standpunten. Een belangrijk uitgangspunt van studentgericht onderwijs. HKU heeft vorig jaar in verband met de uitbraak van *Covid-19* een *taskforce blended* onderwijs en onderwijsinnovatie ingesteld. Het *online* werken in verband met *Covid-19* heeft de focus op een goed ontwerp van een les en serie bijeenkomsten gestimuleerd, zo geeft de opleiding aan. Zij zag het als een uitdaging om *online* met studenten te communiceren: dit vroeg om een andere voorbereiding van docenten en studenten, om andere werkvormen en een andere wijze om producten van studenten te bespreken. Studenten zijn tevreden over de wijze waarop de opleiding tijdens *Covid-19* lessen verzorgt. Studenten zijn eveneens tevreden over de didactische aanpak van de opleiding, een tevredenheid die zich ook cijfermatig vertaalt in een gering uitval van studenten (0, 1 of 2) na het eerste studiejaar en hoge studierendementen van rond de 90 procent. Mooie cijfers volgens het auditpanel.

Weging en Oordeel

Het auditpanel stelt vast dat het curriculum zodanig is vormgegeven dat, waar mogelijk, de praktijk consequent als uitgangspunt voor het onderwijs dient. Studentgericht onderwijs vormt een onderscheidend kenmerk van MIA HKU. De opleiding heeft oog voor de variëteit in opdrachten en leeractiviteiten; activerende werkvormen hebben daarbij een prominente plaats. De opleiding heeft adequaat gereageerd op *Covid-19* inzake het didactisch concept.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 4 als 'voldoet'.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde leerresultaten.

Bevindingen

Het aantal studenten dat de opleiding start is beperkt: maximaal 17 studenten stromen de opleiding in. Er gelden voor deze opleiding instroombeperkende afspraken in overleg met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Het totaal aantal ingeschreven studenten, over beide studiejaren, bedraagt minder dan 30. Instromende studenten komen vanuit het werkveld en aanpalende kunst-, *design*- of bouwkundeopleidingen. Vier tot zes instromende studenten per jaar hebben de pre-master Interieurarchitectuur van HKU gevolgd.

De opleiding geeft aan dat instromende studenten doelgericht en sterk gemotiveerd zijn. Gemiddeld melden zich jaarlijks 50 studenten aan. Aspirant studenten kunnen zich voor de pre-master aanmelden, al dan niet op advies van de MIA. Het voortraject is geschikt voor studenten met een bachelorgraad in *design*, *fine art* of bouwkunde. Gemiddeld volgen zo'n 14 studenten gedurende 22 zaterdagen de pre-master, die overigens geen automatische toegang geeft tot de MIA.

Aspirant-studenten MIA doen een toelatingsassessment. Dit helpt zowel de opleiding als aspirant-studenten om na te gaan of het profiel van de MIA en de wijze van opleiden geschikt is voor hen. Zij hebben veelal de bacheloropleiding ruimtelijke ontwerp/*spatial design* afgerond, een hbo- of TU-opleiding Bouwkunde, een ontwerpopleiding aan een technische universiteit of de kunstacademie. Ook beschikken zij in een aantal gevallen over relevante ervaring op het gebied van ruimtelijk ontwerp, zijn werkzaam als (interieur)ontwerper of zijn bereid een werkervaringsplek te vinden. Verder leveren aspirant-studenten een portfolio in met voor de opleiding relevante producten. Tenslotte schrijven zij een beschouwing over de huidige samenleving en de rol daarbij voor de interieurarchitect. Het merendeel van de instromende studenten zijn Nederlander, een beperkte groep is uit het buitenland afkomstig met kennis van de Nederlandse taal.

Studenten geven aan dat de opleiding aansluit bij zowel hun verwachtingen als beginsituatie. Zij hebben veelal bewust gekozen voor de combinatie werken en leren. In de beroepspraktijk leren zij andere relevante vaardigheden dan op de opleiding en krijgen zij de gelegenheid om hetgeen ze op de opleiding leren langs de toetssteen van de praktijk te leggen. Zij zijn tevreden over hun persoonlijke groei tijdens de opleiding, een belangrijk aspect volgens studenten en een voorwaarde om de opleiding af te kunnen ronden.

Weging en Oordeel

Het auditpanel stelt vast dat er sprake is van een pluriforme, beperkte instroom. De opleiding hanteert een selectieprocedure met passende eisen op het gebied van inhoud en motivatie. Studenten geven aan tevreden te zijn over de aansluiting van hun vooropleiding op MIA HKU.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 5 als 'voldoet'.

4.3. Personeel

Standaard 6: Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Toelichting NVAO: De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Het personeelsbeleid draagt daar aan bij. Er is voldoende personeel beschikbaar om de opleiding te verzorgen en de studenten te begeleiden.

Bevindingen

Twaalf docenten verzorgen de MIA. De opleiding doet daarnaast een beroep op gastdocenten en externe partijen die gespecialiseerde studieonderdelen verzorgen. Drie kern docenten, een studieleider en een tutor vormen het vaste team. De meeste docenten zijn parttime aan de MIA verbonden en daarnaast werkzaam in de beroepspraktijk. Ondanks de drukte de afgelopen periode rond *Covid-19*, geven docenten met plezier les; het auditpanel zag een enthousiast/bevlogen team docenten met de volgende karakteristieken.

- Uitgebalanceerd met voldoende expertise op het terrein van interieurarchitectuur en ontwerpprocessen.
- De variatie aan onderzoeksactiviteiten is goed vertegenwoordigd.
- Zij hebben een achtergrond als interieurarchitect of architect, maar ook als ontwerper, journalist, als *social designer*, omgevingspsycholoog, maakonderzoeker, *field researcher* of danser.
- Betrokkenheid bij het discours over ontwikkelingen in de samenleving en de rol die ruimtelijk ontwerpers daarbij kunnen spelen.

Docenten in vaste dienst beschikken over een didactische bevoegdheid en zijn minimaal op masterniveau opgeleid (ruim 90 procent) of beschikken over een PhD. Voor gastdocenten geldt dat zij over uiteenlopende achtergronden beschikken. De opleiding zet hen behalve om hun ontwerp kwaliteiten of expertise ook in als rolmodel voor studenten. Samen dragen vaste- en gastdocenten bij aan de actualiteit van de MIA. Een belangrijk punt volgens het auditpanel.

De basiskwalificatie examinering (BKE) is bij HKU onderdeel van de basiskwalificatie didactische bekwaamheid. Zes docenten hebben deelgenomen aan verschillende didactische ondersteuningstrajecten. Alle docenten van de MIA beschikken over een master, twee docenten zijn gepromoveerd. Het auditpanel is tevreden over de kwaliteit van het docententeam. Door de beperkte omvang van de MIA zijn de lijnen tussen docenten en studenten kort. Studenten weten dit te waarderen.

De opleiding geeft aan dat voor haar het personeelsbeleid een belangrijke schakel vormt in de kwaliteitszorg. De MIA kent een jaarlijkse functionerings- en beoordelingscyclus waarbinnen zij het functioneren van docenten beoordeelt. Tevens bespreekt zij hun wensen op het terrein van bij- en nascholing, vastgelegd in afspraken. De studieleider heeft naast formele contacten ook informele contacten met docenten over hun didactisch functioneren en over vakinhoudelijke kwesties. Gedurende de *Covid-19* periode zijn de contacten tussen het opleidingsmanagement enerzijds en tutoren, studenten, studieleiders en docenten anderzijds geïntensiveerd. Daarbij werd in de gaten gehouden in welke mate *online* werken en leren tot knelpunten leidde bij docenten en studenten. Hoewel er nog verbeterpunten zijn zoals de werkdruk, blijkt uit het medewerkerstevredenheidsonderzoek uit 2020 dat docenten 'zich gezien en gehoord weten door hun leidinggevende'.

Weging en Oordeel

De MIA beschikt over een wat omvang betreft klein docententeam dat, gecombineerd met het beperkt aantal studenten, leidt tot een gunstige docent/studentratio. Docenten zijn masteropgeleid en beschikken over ruime ervaring in het voor de opleiding relevante werkveld.

Waar expertise ontbreekt, zet de opleiding gastdocenten in of experts uit het werkveld. Studenten zijn tevreden over hun docenten alsmede over de korte lijnen tussen hen en de docenten. De werkdruk van docenten is een punt van aandacht.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 6 als 'voldoet'.

4.4. Voorzieningen

Standaard 7: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De huisvesting van de opleiding en de voorzieningen passen bij de beoogde leerresultaten en de onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Het auditpanel stelt vast dat MIA HKU beschikt over werkplaatsen voor hout, keramiek, metaal, zeefdruk en over filmstudio's. Binnen de kaders van de *black box* en in een nieuwe *motion capture studio* verkent de opleiding de mogelijkheden die *virtual reality* en *augmented reality* bieden aan experimenteren, testen en beleven van ingrepen in de ruimtelijke omgeving. Verder zijn ICT-, bibliotheek- en mediatheekvoorzieningen beschikbaar. Ook kunnen studenten gebruik maken van de universiteitsbibliotheek van de Universiteit Utrecht. In verband met *Covid-19* kon het auditpanel zich niet zelf een beeld vormen van de voorzieningen buiten de locatie waar de audit plaatsvond. Wel heeft het auditpanel zich via de website, en via film en beeldmateriaal een beeld kunnen vormen van de voorzieningen binnen de locatie waar de audit plaatsvond en de andere locaties van HKU. Ook de afstudeerpresentaties, die vanwege *Covid19* niet fysiek konden plaatsvinden, waren *online* goed verzorgd.

Studenten geven aan tevreden te zijn over de voorzieningen. Zij komen drie keer per week naar de opleidingslocatie waar zij over een eigen ruimte/studie beschikken. Studenten mogen ook buiten de reguliere onderwijsmomenten gebruikmaken van de voorzieningen en werkplaatsen op HKU en op verschillende locaties in Utrecht.

Weging en Oordeel

De opleiding beschikt over een adequate huisvesting en voorzieningen die passend zijn voor een hbo-masteropleiding interieurarchitectuur. Studenten zijn tevreden over de voorzieningen.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 7 als 'voldoet'.

Standaard 8: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Toelichting NVAO: Studenten ontvangen een passende begeleiding (ook in het geval van een functiebeperking). De informatievoorziening van de opleiding is adequaat.

Bevindingen

De MIA kenmerkt zich door korte lijnen tussen docenten en studenten. De kleinschaligheid van de opleiding maakt dit mogelijk. Begeleiding vindt zowel langs formele als informele weg plaats hetgeen leidt tot een persoonlijke en collegiale wijze van omgang en begeleiding. De opleiding biedt studenten ondersteuning bij het zoeken naar een passende praktijkomgeving om ervaring te verwerven als de werkplek ontbreekt.

Studenten krijgen uitgebreide feedback op hun werk, de projecten en studievoortgang. Dit laatste bespreken zij meerdere keren per jaar met hun tutor. Tutoren hebben een spiegelende, informerende en signalerende rol. Ook hier komt de studentgerichtheid van de opleiding naar voren waarbij de tutor de student adviseert bij zijn persoonlijke ontwikkeling. De opleiding doet regelmatig navraag bij haar studenten of de studeerbaarheid in de knel komt door de combinatie studie en het werken in de beroepspraktijk. Is dit wel het geval, dan zoeken opleiding en student naar een oplossing.

Studenten geven aan dat er sprake is van een veilige studieomgeving en een adequate begeleiding op de opleiding en de werkplek. Er gelden duidelijke regels voor de omgang van docenten met studenten en bij navraag door het auditteam bleek dat deze ook worden nageleefd. Studenten die de MIA volgen, geven aan hier bewust voor gekozen te hebben. Zij zijn positief over de aandacht die MIA besteedt aan hun persoonlijke ontwikkeling en studievoortgang.

HKU maakt gebruik van een uitgebreid palet aan informatiebronnen. Hiertoe behoren HKU-studentenportal waar studenten informatie aantreffen over het onderwijs in de *school HKU Design*, HKU-nieuwsbrief, het studentinformatiesysteem OSIRIS en de Servicebalie Studentzaken.

Binnen het praktijkonderwijs was het voor de opleiding mogelijk om 'bij uitzondering' fysieke feedbackmomenten te organiseren tijdens *Covid-19*. Thuiswerken bleek voor studenten niet altijd eenvoudig te zijn. Vanuit de opleiding is veel aandacht besteed aan het welzijn van docenten en studenten om hun mentale welbevinden te monitoren. De opleiding wil de komende jaren versterkt inzetten op een digitale leerwerkomgeving. De *Covid-19* periode bood de opleiding in ieder geval voldoende gelegenheid om hiermee te experimenteren. Studenten zijn tevreden over de omvang en de actualiteit van de informatievoorziening.

Weging en Oordeel

Het auditpanel stelt vast dat er vanuit HKU en de MIA voldoende aandacht is voor studiebegeleiding en informatievoorziening. Studenten zijn tevreden over de informatievoorziening en de begeleiding, ook ten tijde van *Covid-19*, hetgeen een positief effect heeft op hun studievoortgang.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 8 als 'voldoet'.

4.5. Kwaliteitszorg

Standaard 9: De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Toelichting NVAO: De opleiding organiseert effectieve periodieke feedback die de realisatie van de beoogde leerresultaten ondersteunt. Bij bestaande opleidingen vinden geëigende verbeteringen plaats naar aanleiding van de uitkomsten van de vorige beoordeling. Hierbij worden passende evaluatie- en meetactiviteiten ingezet. De uitkomsten van deze evaluatie vormen aantoonbaar de basis voor ontwikkeling en verbetering. De opleiding legt intern verantwoording af over de bijdrage van de opleiding aan het realiseren van de strategische doelen van de instelling. Kwaliteitszorg verzekert realisatie van de beoogde leerresultaten. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissies, medewerkers, studenten, alumni en het afnemende beroepenveld van de opleiding actief betrokken. De ontwerpprocessen en de erkenning en borging van de kwaliteit van de opleiding zijn in overeenstemming met de ESG. De opleiding publiceert accurate, betrouwbare en voor de doelgroepen goed toegankelijke informatie over de kwaliteit van de opleiding.

Bevindingen

Kwaliteitszorg komt terug op verschillende niveaus binnen HKU. Op de eerste plaats is er sprake van een formele verantwoording van de *school* HKU Design aan het College van Bestuur op basis van een jaarplan, de evaluaties van de onderwijspraktijk, de HR-cyclus en het gesprek met het werkveld en collega-instellingen.

De MIA betreft meerdere partijen bij de kwaliteitszorg. Hierbij behoren het werkveld, studenten, docenten en de examencommissie. De opleiding evalueert modules met haar studenten mondeling. De tutor en de studieleider zijn hierbij betrokken. Met de beroepsverenigingen BNI en BNO heeft de opleiding geen structurele relaties. Wel zijn vertegenwoordigers van deze beroepsverenigingen te gast tijdens het afstuderen. Zij krijgen dan een goed beeld van het niveau van afstudeerders. Tijdens deze sessies wisselen beroepsvereniging en opleiding wel ervaringen uit. HKU 'X' begeleidt studenten en alumni met de doorontwikkeling van hun ideeën richting markt. HKU 'X' heeft vanuit het expertisecentrum Creatief Ondernemerschap een vaste lijn met BNO. Doordat alle docenten werkzaam zijn in het werkveld, heeft de opleiding goed zicht op hetgeen er speelt en dragen docenten bij aan kwaliteitszorg binnen MIA door hun 'werkveldbril'. De opleiding geeft aan dat voor haar het personeelsbeleid een belangrijke schakel vormt in de kwaliteitszorg.

Op landelijk niveau onderhouden de MIA's onderling contact over verschillende aspecten die met kwaliteitszorg te maken hebben. Hiertoe behoort bijvoorbeeld de uitwisseling van ervaringen wat betreft de vorm en inhoud en vormgeving van de verschillende curricula. Met Technische Universiteiten en hogescholen die ruimtelijke opleidingen aanbieden op bachelor- en masterniveau, met Academies voor Bouwkunst en met het Atelier Rijksbouwmeester, onderhoudt MIA contacten via haar netwerk. Een enkele keer werkt de MIA samen met één van deze onderwijsinstellingen bij een projectaanvraag of bij de deelname aan onderzoeksactiviteiten.

De opleidingscommissie van *school HKU Design* bestaat uit drie docenten en drie studenten. Eén van de MIA-docenten is lid van de opleidingscommissie. De commissie is betrokken bij de voorbereiding van de curricula voor het volgend studiejaar. Tijdens 'curriculumdagen' bespreekt zij dan de inhoud en vormgeving van het curriculum. Tevens adviseert de opleidingscommissie rondom de Onderwijs en Examenregeling, modulebeschrijvingen en studiepunten tabellen. Ook de examencommissie heeft een taak op het terrein van kwaliteitszorg. Zie hiervoor de volgende standaard. Studenten zijn door middel van evaluaties betrokken bij de kwaliteit van de opleiding. Door de kleinschaligheid van de MIA zijn studenten nauw betrokken bij de kwaliteitszorg, zo blijkt uit het gesprek met studenten tijdens de audit en uit het studentenhoofdstuk in de zelfevaluatie.

Weging en Oordeel

De kwaliteitszorg van de MIA voldoet zonder meer aan de basiskwaliteit. Het systeem van evaluaties dat zij heeft ingericht functioneert, zij haalt bij alle relevante partijen stelselmatig kwalitatieve informatie op over opleidingsrelevante aspecten. De uitkomsten van de evaluaties leiden tot verder analyse waarna de MIA tot passende verbetermaatregelen besluit. Er is sprake van een breed draagvlak voor het kwaliteitszorgsysteem. Een punt van aandacht vormt de door docenten ervaren werkdruk.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 9 als 'voldoet'.

4.6. Toetsing

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De examencommissie oefent haar wettelijke bevoegdheid uit. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

De MIA gaat bij het toetsen en beoordelen uit van het Onderwijs- en Toetsplan van *school* HKU Design. Hierin is tot in detail de werkwijze bij formatieve en summatieve toetsing en beoordeling uitgewerkt. Ook beschrijft het plan de *school*/brede kwaliteitsagenda en verbeterpunten waarbij het advies van zowel de opleidings- als examencommissie is verwerkt.

De visie op toetsen en beoordelen maakt deel uit van de onderwijsvisie die de MIA hanteert waarbij ontwikkeling van het ontwerperschap en de professionele positionering centraal staan. Presentatievormen en werkbesprekingen komen als toetsvorm het meest voor. Kennis toetst de opleiding niet apart in een kennistoets maar maakt integraal een onderdeel uit van andere toetsvormen. In kunstopleidingen en professionele masters als deze is dit laatste niet ongebruikelijk, zo stelt het auditpanel vast. De kenniscomponent wordt veelal in relatie met ontwerpoplossingen en researchverslagen getoetst. De beoordelingen vinden plaats aan de hand van vooraf geformuleerde criteria. Het resultaat van beoordelingen beschrijven beoordelaars uitgebreid in een beoordelingsformulier.

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk om met medestudenten, docenten en tutor in gesprek te gaan over werk, werkwijze, groei en ontwikkelingspotentieel op een collegiale en, zoals eerder aangegeven, een veilige manier. Tijdens deze gesprekken krijgen studenten inhoudelijk *feed-up*, *feedback* en *feed forward* (formatieve toetsing). Bij de afronding van studieonderdelen volgt een summatieve beoordeling. Studenten bespreken tussentijds hun projecten met hun begeleidende docenten en met externe partijen, waaronder de *stakeholders* die zij bij hun projecten betrekken.

Aan het einde van het eerste studiejaar, tijdens de *endterm*, beoordeelt een commissie in welke mate de student zich heeft ontwikkeld in de richting van de beoogde leerresultaten. Daarbij gelden indicatoren die afgeleid zijn van de beoogde leerresultaten. Aan het einde van het tweede studiejaar is het *Final Project* (met als onderdeel *Final Presentation* en de *Final Conversation*) de afronding.

De opleiding heeft de afgelopen jaren het competentiegericht beoordelen regelmatig tegen het licht gehouden. Zo is aandacht besteed aan de concrete vertaling van de competenties, met een onderscheid tussen vakmatige en integrale beoordelingen, met de nadruk op integrale beoordelingen. De beoogde leerresultaten functioneren steeds vaker als leeruitkomsten waarbij de bewijslast bij de student ligt. Deze bepaalt met welk werk hij aantoont voldoende op niveau te zijn.

Tijdens feedbackmomenten krijgen studenten te maken met meerdere invalshoeken waarbij externe partijen als '*critical friends*', adviseur of consultant aanwezig zijn bij tussentijdse besprekingen. Ook betreft de opleiding externe *stakeholders* bij tussentijdse- of eindpresentaties en feedbacksessies. Tevens nemen verschillende docenten deel aan beoordelingen en kijken daarbij ieder vanuit een eigen perspectief naar onderzoeks- en ontwerpprojecten. Bij de afronding van de opleiding, het *Final Project*, is altijd een externe deskundige als adviserend lid van de beoordelingscommissie aanwezig.

Het auditpanel stelt vast dat studenten voldoende formatieve feedback krijgen op hun onderzoeks- en ontwerpprojecten van partijen die zowel binnen als buiten de opleiding staan. De verschillende invalshoeken van (tussentijdse) beoordelaars vormen een verrijking voor de ontwikkeling van de studenten. Wel betekent deze wijze van beoordelen, en de opleiding

onderkent dit, dat zij veelvuldig moet kalibreren. Niet alleen over de beoordeling zelf maar ook over de te volgen procedure hierbij. Intersubjectiviteit is, zoals de opleiding aangeeft, het sleutelwoord. Verschillende standpunten, oordelen, indrukken en feedback in het licht van de beoogde leerresultaten moeten leiden tot de hoogst haalbare objectiviteit. Het auditpanel onderschrijft dit.

In haar zelfevaluatie gaat de MIA uitgebreid in op de wijze waarop de examencommissie uitvoering geeft aan haar wettelijke taken. Tijdens de audit wordt de in de documentatie gewekte indruk dat de examencommissie haar taken serieus neemt, zonder meer bevestigd. Zo monitort zij de afgifte van diploma's en de vormgeving van het afstudeer/diplomeringstraject. Vanuit haar rol is de examencommissie formeel betrokken bij de advisering over overgangsregelingen, competentiematrices en bij modulebeschrijvingen.

Het auditpanel sprak tijdens de audit met vertegenwoordigers van de examencommissie (de opleiding kent geen toetscommissie), en vond de commissie solide en vertrouwenwekkend. Ook uit de door het auditpanel bestudeerde stukken ontstaat het beeld van een examencommissie die een serieuze invulling geeft aan haar rol. Zij bestaat uit een voorzitter, twee docenten van HKU, een extern lid en een ambtelijke secretaris. Mede door *Covid-19* hebben de verschillende examencommissies van HKU regelmatig extra overleg. Het ging hierbij onder andere over landelijke afspraken, de beperkende maatregelen door *Covid-19* en de gevolgen hiervan voor toetsing en beoordeling, de voorwaarden waaronder beoordelingen fysiek doorgang konden vinden en de uitwerking hiervan op opleidingsniveau.

De examencommissie denkt mee over de inrichting van een kalibreercyclus om het eindniveau vast te stellen. Zij borgt en checkt hoe de opleiding een kalibreersessie inricht om het eindniveau te kunnen bepalen maar ze heeft geen rol in het vaststellen van het eindniveau. Tevens heeft de examencommissie zich op verzoek van de MIA de afgelopen jaren verdiept in de toetspraktijk en beoordelingen bijgewoond, advies uitgebracht aan de directeur en de studieleider en hierover in haar jaarverslag gerapporteerd.

Afstuderen

Studenten studeren af op een onderzoeks- en ontwerpproject met een ruimtelijk product dat gerelateerd is aan een sociaal maatschappelijk vraagstuk. Bij het afstuderen toont de student zijn ontwerp/product en het bijbehorend researchverslag. De afronding van de opleiding vindt plaats tijdens het *Final Project*.

De ontwerpbegeleider kijkt naar het door de student geleverde ruimtelijk resultaat en geeft aan de afstudeercommissie een voorlopig advies. Dit gebeurt op basis van een aantal criteria: is er sprake van een goed uitgewerkte en overtuigende ruimtelijke vertaling, een ruimtelijke identiteit, een passende uitwerking in ruimtelijke middelen en van een relatie tussen onderzoek, ontwerp en profilering als ruimtelijke onderzoeker?

Voor het researchverslag geldt dat de docent *Society&context* hierover een voorlopig advies formuleert. Een tweede lezer adviseert hierbij. Dit voorlopig advies weegt mee in de totstandkoming van eindoordeel van het *Final Project*. Kenmerkend voor het researchverslag is dat het een overtuigend en beeldend inzicht geeft in het ontstaan van de ruimtelijke interventie. Hierbij vormt een weergave door de student van de door hem/haar gehanteerde en zelfontwikkelde *researchtools* een onderdeel van het researchverslag.

Docenten, studieleider en externe deskundige (als adviserend lid) gaan tijdens het *Final Project* in gesprek met de student nadat deze een presentatie heeft verzorgd rondom zijn afstudeerproject. Het cijfer komt tot stand op basis van de beoordeling van het ruimtelijk resultaat door de ontwerpbegeleider, de beoordeling van het researchverslag door de researchbegeleider en de publieke presentatie tijdens het *Final Project*.

In verband met *Covid-19* vonden de examens in 2020 en 2021 *online* plaats. Het auditpanel heeft op 25 juni 2021 gedurende twee dagdelen de examens (*Final Presentations* van het *Final Project*) bijgewoond. Iedere examensessie werd bijgewoond door één lid van het auditpanel. Daartoe kreeg het toegang tot de digitale opleidingsomgeving waar studenten een week voorafgaand aan het afstudeermoment hun afstudeerproducten geladen hadden. Per student was er een korte, publiek toegankelijke *pitch*. Na deze *pitch* gingen de commissie en student in gesprek. De leden van het auditpanel kregen daarbij eveneens de gelegenheid om vragen te stellen. Vervolgens ging de commissie in beraad waarna een algemene terugkoppeling volgde naar de student en deze te horen kreeg of het *Final Project* positief is afgerond. Vervolgens vindt de *Final Conversation* plaats waar de student de feedback van de commissie krijgt op het project, gevolgd door het eindcijfer.

Bij de beoordeling van de student tijdens zijn *Final Project* maakt de MIA gebruik van een beoordelingsformulier met criteria die zijn ontleend aan de beoogde leerresultaten. Zij biedt afstudeerstudenten de mogelijkheid om zelf aan te geven op welke aspecten de MIA hen in ieder geval beoordeelt, waarover zij met de afstudeercommissie van gedachte willen wisselen daarbij aansluitend op hun ontwikkeling als professional.

De examens die het auditpanel heeft bijgewoond op 25 juni waren goed georganiseerd, actief geleid met goede presentaties. Het auditpanel was verrast door de belangstelling. Behalve de opleiding was ook het werkveld vertegenwoordigd evenals soms tientallen gasten per sessie. De studenten toonden hun betrokkenheid en motivatie met goede en veelal heldere presentaties. Prima. Eveneens als positief heeft het auditpanel de beoordeling door de opleiding ervaren van de presentaties en het researchverslag. Er was sprake van discussies/kalibratie tussen de beoordelaars over het oordeel. Ook de prestatie van de student gedurende de volledige, tweejarige opleiding was bij de beoordeling een thema.

Het auditpanel is van oordeel dat de opleiding met het *Final Project* haar studenten voldoende gelegenheid biedt om hun kennis en kunde op masterniveau te etaleren. Het auditpanel is verder van oordeel dat de opleiding op een zorgvuldige wijze beoordeelt, uitgebreid hierover discussieert en daarbij niet over een nacht ijs gaat, zoals blijkt uit de beoordelingsgesprekken die het panel bijwoonde tijdens het *Final Project* op 25 juni. Positief in dit verband is dat de opleiding blijft zoeken naar wegen om de beoordeling(swijze) verder uit te werken. Zij geeft in dit verband aan dat de thans gebruikte criteria niet altijd eenvoudig te begrijpen zijn in het licht van hetgeen de opleiding beoogt en in de praktijk doet. Zij streeft ernaar om in geschreven taal 'beter te kunnen verwoorden wat we eigenlijk doen' als onderlegger van de intersubjectieve normvinding en besluitvorming. Het auditpanel moedigt de opleiding aan om op deze grondige wijze het beoordelingsproces blijvend kritisch tegen het licht te houden in het kader van intersubjectieve normvinding.

Weging en Oordeel

Het auditpanel is van oordeel dat de MIA een systeem van toetsen en beoordelen ingericht heeft dat de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie ervan waarborgt. Ook de variatie in toetsvormen heeft de opleiding op orde. Het afstudeerprogramma vindt het panel prima: het laat een gedegen opzet zien en zorgt ervoor dat de MIA-studenten op alle beoogde leerresultaten toetst, zowel schriftelijk als mondeling. De door HKU gefaciliteerde examencommissie neemt haar taken serieus. Sterk vindt het auditpanel de zoektocht van de opleiding naar een beoordelingswijze die intersubjectieve normvinding en besluitvorming zo goed mogelijk ondersteunt; een belangrijk onderdeel van kwaliteitszorg op het terrein van toetsen en beoordelen volgens het auditpanel.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 10 als 'voldoet'.

4.7. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Voorafgaand aan de audit heeft het auditpanel een selectie gemaakt van vijftien afstudeerproducten (waaronder het researchverslag) die zij voorafgaand aan de audit heeft bestudeerd en beoordeeld. Vijf waren afkomstig van studenten die in het studiejaar 2019/2020 zijn afgestudeerd, tien van studenten die in 2020/2021 zijn afgestudeerd. Van deze laatste groep studenten heeft het auditpanel tevens *online* op 25 juni de *Final Presentation* bijgewoond. Daarbij is een verdeling gemaakt tussen de panelleden wie, welk *Final Project* bijwoonde.

De projecten zijn maatschappelijk actueel en tonen daarmee geïnvolveerdheid in thema's zoals 'Klimaatcrisis-kennis overbrengen en aanzetten tot actie', 'Ruimte voor inclusief onderwijs', 'Kind inclusieve stad'. Dit laat zien dat de opleiding de vraag naar het toekomstige werkveld en relevantie van het vak hoog op de agenda heeft staan, en hier ook actief de dialoog mee aangaat (wat het gesprek met vertegenwoordigers uit de praktijk ook bevestigde).

Studenten nemen hun toekomstige rol als ontwerper in het brede domein van ruimtelijk ontwerpen serieus; er is sprake van sociale beweging in de afstudeerproducten, met hoge ambitie en reikwijdte. De opleiding kiest hierbij voor een onderzoeks- en procesbenadering vanuit het veld, waardoor sprake is van met name conceptueel uitgediept projecten waar de impact op een maatschappelijk vraagstuk centraal staat. Het auditpanel pleit ervoor om studenten te stimuleren om het technisch interieurontwerp (structurele opzet, detaillering, maakbaarheid en afwerking) nog uitgesprokener naar voren te laten komen in de eindwerken. Dit maakt deze 'rijker'. Denk hierbij aan technische details en vormgevingsaspecten. Op deze wijze ontstaan er meer prikkelende en innovatieve ontwerpen. Zo is er altijd een kern van interieurtechnieken en interieurontwerpen in de eindwerken aantoonbaar aanwezig. Studenten moeten hiertoe in staat zijn, zo stelt het auditpanel vast: de condities hiervoor (uitgebreid onderzoek, originele ontwerpkeuzes, uitwisseling met de praktijk) zijn wel gecreëerd. Dat de opleiding zich dit realiseert blijkt uit het feit dat zij het ontwerp in de eindprojecten vaak met een 'v' beoordeelt.

Het auditpanel kwalificeert de door hem bestudeerde en beoordeelde afstudeerproducten als verzorgd en helder gecommuniceerd. De toegepaste onderzoeks- en ontwerpmethodologie is niet altijd geheel duidelijk, en de student lijkt veel tijd te besteden aan het kaderen van het project. Bijvoorbeeld, gaat het om onderzoek voor diverse stappen in een ontwerpproces of is het ontwerp juist een antwoord op een vraag. Start de student met een onderzoeksvraag of 'onbewust' eigenlijk al gelijk met een ontwerpopdracht? Het auditpanel komt tot het oordeel dat het veelal complexe opdrachten/vraagstellingen betreft met een zeer hoog ambitieniveau, soms meer iets voor *PdD*-trajecten. De opdrachtformuleringen roepen in veel gevallen interessante vragen op naar de grenzen van het project: tot waar reikt de invloed van het vak en is de student zich daarvan bewust? Wat is zijn/haar rol en kennisdomein, is hij/zij regisseur of ontwerper? Voor één afstudeerproduct geldt dat het auditpanel dit als net voldoende kwalificeert.

De discussies bij de presentaties en verdediging van de eindwerken werd door het auditpanel als zeer levendig, actueel en als van een professioneel niveau ervaren. Bij diverse afstudeerprojecten was er sprake van sociale innovaties, waarover ook de externe *stakeholders*, al dan niet eerder in het project betrokken, hun waardering uitspraken.

Onder Standaard 10 heeft het auditpanel zich al tevreden getoond over de Final Presentations die het op 25 juni online heeft bijgewoond.

Alumni van de opleiding komen op uiteenlopende plekken terecht als ontwerper, interieurarchitect, zelfstandig ontwerper of een combinatie van functies. Zij zijn nauwelijks werkzaam in de particuliere sector. Het aantal alumni dat na de opleiding aan de beroepservaringsperiode begint, wisselt. Niet altijd is het belang voor hen duidelijk, ook spelen tijd en kosten een rol.

Alumni geven aan tevreden te zijn over de MIA. Na afronding van de studie is er bij hen sprake van een 'niet gangbare benadering van het vakgebied' en beschikken zij over een ruime set aan middelen om ruimtelijk onderzoek uit te voeren. Ze hebben een sterk zelfbewustzijn ontwikkeld om zich als ontwerper in het werkveld te manifesteren; een werkveld dat, helaas zo stelt het auditpanel vast, niet altijd in voldoende mate op de hoogte is van wat het vakgebied inhoudt en wat de meerwaarde is van de interieurarchitect voor ontwerpprocessen. Studenten beschikken over een baan of veranderen van baan na afronding van de MIA. Zowel studenten als alumni geven aan dat de naamgeving van de opleiding onvoldoende recht doet aan hetgeen zij geleerd hebben. Gevoelsmatig bestaat er voor 'de buitenwacht' nog altijd een verwijzing naar de binnenhuisarchitectuur. Het vakgebied interieurarchitectuur is breder; zij kunnen op een breed scala aan onderwerpen afstuderen. De werkveldvertegenwoordigers waarmee het auditpanel sprak, waren tevreden over afgestudeerde MIA'ers.

Weging en Oordeel

De MIA levert over de volle breedte studenten af op masterniveau die beschikken over de vereiste beoogde leerresultaten. Dat blijkt niet alleen uit het optreden van de studenten met wie het panel tijdens de audit sprak, maar ook uit de researchverslagen en de presentatie van het *Final Project*. Het panel vindt dat er bij de afstudeerproducten, op één na, sprake is van een hoog niveau. Alumni zijn goed te spreken over de opleiding en over hun voorbereiding op het werkveld. Het werkveld is tevreden over het functioneren van MIA-afgestudeerden.

Gelet op bovenstaande weging, beoordeelt het auditpanel standaard 11 als 'voldoet'.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditpanel heeft een master Interieurarchitectuur beoordeeld met een uitgesproken identiteit die een nieuwe generatie ruimtelijke ontwerpers opleidt voor een regierol in de beroepspraktijk. Op basis van onderzoek en ontwerp doen studenten een uitspraak die leidt tot ruimtelijke resultaten met een beeldend impact op de leefbaarheid van zowel de binnen- als de buitenruimte. De opleiding hanteert de landelijk overeengekomen beoogde leerresultaten en heeft een set doelstellingen geformuleerd die dekkend zijn voor deze leerresultaten. Het curriculum biedt studenten voldoende ruimte om zich als zelfstandige professional te manifesteren. Kwaliteitszorg, toetsing en beoordelen zijn in orde evenals het *Final Project* dat de culminatie vormt van de kennis en vaardigheden die studenten gedurende hun tweejarige studie aan MIA HKU en op hun werkplek hebben verworven.

Gegeven het feit dat het auditpanel alle standaarden als 'voldoet' beoordeelt, adviseert het auditpanel de NVAO om de accreditatie van de masteropleiding Interieurarchitectuur van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht in de voltijdse variant te continueren.

6. AANBEVELINGEN

Het werkveld en taakomvatting van het beroep zijn in beweging, en het begrip 'interieurarchitect' schept verwarring en wellicht verkeerde verwachtingen. Het auditpanel suggereert overleg in landelijk verband of de naam 'interieurarchitect(uur)' te wijzigen in een naam die leidt tot andere associaties dan 'interieur'. Voorwaarde daarbij is wel dat de ruimtelijke interventie vanuit een menselijk perspectief als basis geldt.

De opleiding kan nog beter naar de buitenwereld communiceren wat zij als focus ziet en wat haar onderscheidt van de klassieke binnenhuisarchitect. Maak daarbij duidelijk wat de inhoud van de MIA is. Geef ook meer ruchtbaarheid aan de producten die studenten ontwikkelen.

De eindprojecten en presentaties die het auditpanel heeft bijgewoond laten zien dat de studenten veel tijd besteden aan het vertalen van het onderzoek naar het ontwerp, en het conceptueel scherpstellen van hun idee. De complexe maatschappelijke vraagstukken waartoe de studenten zich verhouden vereisen ook een grondig en zorgvuldig onderzoek, ze kunnen niet lichtzinnig geadresseerd worden. Dit resulteert in projecten die grote ambities tonen in het sociale domein (*social design*), maar minder *brille* en inventie tonen in het ontwerp (de technische details en vormgevingsaspecten van het interieurontwerp). De suggestie is hierbij om het handwerk van het interieurontwerp meer zichtbaar te maken in het proces, en vorm en materiaalkeuzes explicieter onderdeel te laten zijn van het onderzoek.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Hogeschool voor de Kunsten Utrecht hbo-masteropleiding Interieurarchitectuur voltijd	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde leerresultaten	
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	Voldoet
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	Voldoet
Standaard 3. Inhoud programma	Voldoet
Standaard 4. Vormgeving programma	Voldoet
Standaard 5. Aansluiting programma	Voldoet
Personeel	
Standaard 6. Kwalificaties personeel	Voldoet
Voorzieningen	
Standaard 7. Huisvesting en materiele voorzieningen	Voldoet
Standaard 8. Studiebegeleiding en informatievoorziening	Voldoet
Kwaliteitszorg	
Standaard 9. Periodiek evalueren	Voldoet
Toetsing	
Standaard 10. Toetsing	Voldoet
Gerealiseerde leerresultaten	
Standaard 11. Leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Positief

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Uitgebreide Opleidingsbeoordeling t.b.v. de hbo-masteropleiding Interieurarchitectuur. Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.

Locatie: HKU Locatie IIB-laan (lokaal 2.03), IBB laan 50, Utrecht.

Datum locatiebezoek: 29 juni 2021.

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Mogelijke gespreksonderwerpen
08.30 – 09.00	Receptie	Inloop & ontvangst auditpanel	
09.00 – 09:45	2.03	Panel opleidingsmanagement <i>Directeur HKU Design, begeleidingscommissie lectoraat</i> <i>Studieleider Master Interieurarchitectuur, directeur Expertisecentrum Creatief Ondernemerschap HKU</i> <i>Onderwijskundige HKU Design</i>	<u>Kennismaking MT en vaststellen agenda</u> <ul style="list-style-type: none">- strategisch beleid, visie, missie- ontwikkelingen in en relatie met werkveld- marktpositie / positionering & profilering- internationale oriëntatie- visie op toegepast onderzoek- lectoraat & kenniskring- personeelsbeleid / scholing- hbo-niveau / onderwijsrendement- kwaliteitszorg
09.45 – 10.00	2.03	Pauze / Intern overleg auditpanel	- intern overleg
10:00 – 11:00	2.03	Panel studenten	<u>Gespreksonderwerpen studenten:</u> <ul style="list-style-type: none">- aansluiting vooropleiding / toelating- kwaliteit en relevantie programma- studeerbaarheid / studielast- studiebegeleiding- kwaliteit docenten- informatievoorziening- opleidingsspecifieke voorzieningen- toetsen en beoordelen- afstuderen <u>Gespreksonderwerpen OC:</u> <ul style="list-style-type: none">- interactie met het management- rol bij de interne kwaliteitszorg en mate van betrokkenheid in het besluitvormingsproces
11.00 – 11.15	2.03	Pauze / Intern overleg auditpanel	- intern overleg

11.15 – 12.15	2.03	Panel docenten <i>Docent – research en ontwerp</i> <i>Docent – maakonderzoek</i> <i>Docent – research, lid opleidingscommissie</i> <i>Docent – ontwerp</i> <i>Docent – onderzoeker, lectoraat</i> <i>Docent – ontwerp</i> <i>Docent – werkplekleren</i>	<u>Gespreksonderwerpen docenten:</u> - samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud, vormgeving, ontwikkelingen, eigenheid en samenhang programma (karakteristieken) - relatie met / input van werkveld - praktijkcomponenten - internationale component - onderzoekslijn - interactie onderzoek en onderwijs - aansluiting instrumers
12.15 – 13.30	2.03	Lunchpauze en intern overleg auditpanel	- intern overleg
13.30– 14.00	2.03	Panel examencommissie <i>Voorzitter examencommissie HKU Design</i> <i>Lid examencommissie HKU Design</i>	<u>Gespreksonderwerpen EC:</u> - bevoegdheden, taken en rollen - relatie tot het management - kwaliteitsborging toetsen en beoordelen - kwaliteitsborging afstuderen
14.00 – 14:15	2.03	Pauze / Intern overleg auditpanel	- intern overleg
14.15 – 15.15	2.03	Panel werkveld / alumni <i>Werkveld, stadsmaker Ziegler Gautier</i> <i>Werkveld, directeur 't Hoogt</i> <i>Werkveld, Studio id+, BureauArchitectenregister</i> <i>Werkveld, Firmarchitects</i> <i>Alumna MIA HKU 2016, Mecanoo</i> <i>Alumnus MIA HKU 2016, Tank</i> <i>Alumnus MIA HKU 2019, Gemeente Almere</i>	<u>Gespreksonderwerpen werkveld:</u> - actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - wensen vanuit het werkveld - eigen inkleuring opleiding - onderzoekscomponent - betrokkenheid kwaliteitszorg - gerealiseerd niveau <u>Gespreksonderwerpen alumni:</u> - kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functioneren in de praktijk of vervolgopleiding
15.15 – 15.30	2.03	Pauze/ Intern overleg auditpanel	- intern overleg - bepalen evt. <i>pending issues</i>
15.30 - 15.45	2.03	Pending issues	
15.45 – 16.30	2.03	Intern overleg auditpanel	- bepaling voorlopige beoordeling
16.30– 17.00	2.03	Terugkoppeling	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende voltijd opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van september 2018. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een auditpanel zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding verstrekte documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de voltijdvariant.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de inzet van getrainde voorzitters.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel. Het auditteam ontving geen reacties. Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief onder voorwaarden indien standaard 1 voldoet en maximaal vijf standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert (zie aanvullende beslisregels voorwaarden).

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval negatief indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoort/scoren;
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort;
- een tot vijf standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- zes of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatie-rapport opleiding.
- Domeinspecifiek referentiekader en de leerresultaten van de opleiding.
- Schematisch programma-overzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programma-onderdelen, met vermelding van
 - leerresultaten, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht/aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel:
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid.
- Overzichtslijst van *alle* recente eindproducten waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid.
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie.
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het auditpanel heeft van vijftien studenten de afstudeerproducten bestudeerd en beoordeeld. Om redenen van privacy zijn de namen van de afgestudeerden, hun studentnummers evenals de titels van de afstudeerproducten hier niet vermeld. Deze zijn wel bekend bij de secretaris van het auditteam.

BIJLAGE IV Panelsamenstelling

Op 4 mei 2021 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de masteropleiding Interieurarchitectuur van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, onder het nummer 010069.

Naam visitatiegroep:	Master Interieurarchitectuur
----------------------	------------------------------

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit adviesrapport beschreven opleiding.

Naam	Korte functiebeschrijvingen
Prof. dr. ir. J.C. Brezet	De heer Brezet is emeritus hoogleraar aan de Faculteit Industrieel Ontwerpen van de TU-Delft. Thans is hij werkzaam als deeltijdhoogleraar aan de Aalborg University.
Drs. ir. E.P.N. Schreurs	Mevrouw Schreurs is architect en als docent verbonden aan de TU-Delft en de Sint Lucas Gent.
T. Goudswaard BFA	De heer Goudswaard is kunstenaar, onderzoeker, <i>social designer</i> en eigenaar van Studio Goudswaard. Tevens is hij oprichter van de Sociaal Creatieve Raad.
J. Ubaghs	De heer Ubaghs is masterstudent Interior Architecture aan de Academie voor Beeldende Kunst in Maastricht.

I. van der Hoorn Msc	Gecertificeerd secretaris NVAO. Aanwezig tijdens examens: 25 juni 2021
Drs. G.W.M.C. Broers	Gecertificeerd secretaris NVAO. Aanwezig tijdens audit: 1 juni 2021

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl